

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مطالعات اجتماعی

سال اوّل دبیرستان

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی
نام کتاب : مطالعات اجتماعی سال اول دبیرستان - ۲۰۵۱۳

شورای برنامه‌ریزی : حسن ملکی، احمد رجب‌زاده، محمد‌مهدی ناصری، صاحب‌بداری، غلام‌رضا صدیق‌اور عی،
فریدون ملایی‌بحری، علی‌اکبر حسن‌زاده، محمد شریف متولی‌الموتی، خسرو رفیعی و

اسدالله فرجی معز

مؤلفان : احمد رجب‌زاده، حسن ملکی و محمد‌مهدی ناصری

ویراستار : افسانه حبیب‌زاده‌کلی، افسانه جنتی‌طباطبایی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۰۹۶۶۰ ۸۸۳۱۱۶۱ - ۰۸۸۳ ۷۳۵۹ ، دورنگار : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ ، کد پستی :

وب‌سایت : www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا : خدیجه محمدی

طراح جلد : علیرضا رضانی کر

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخت)

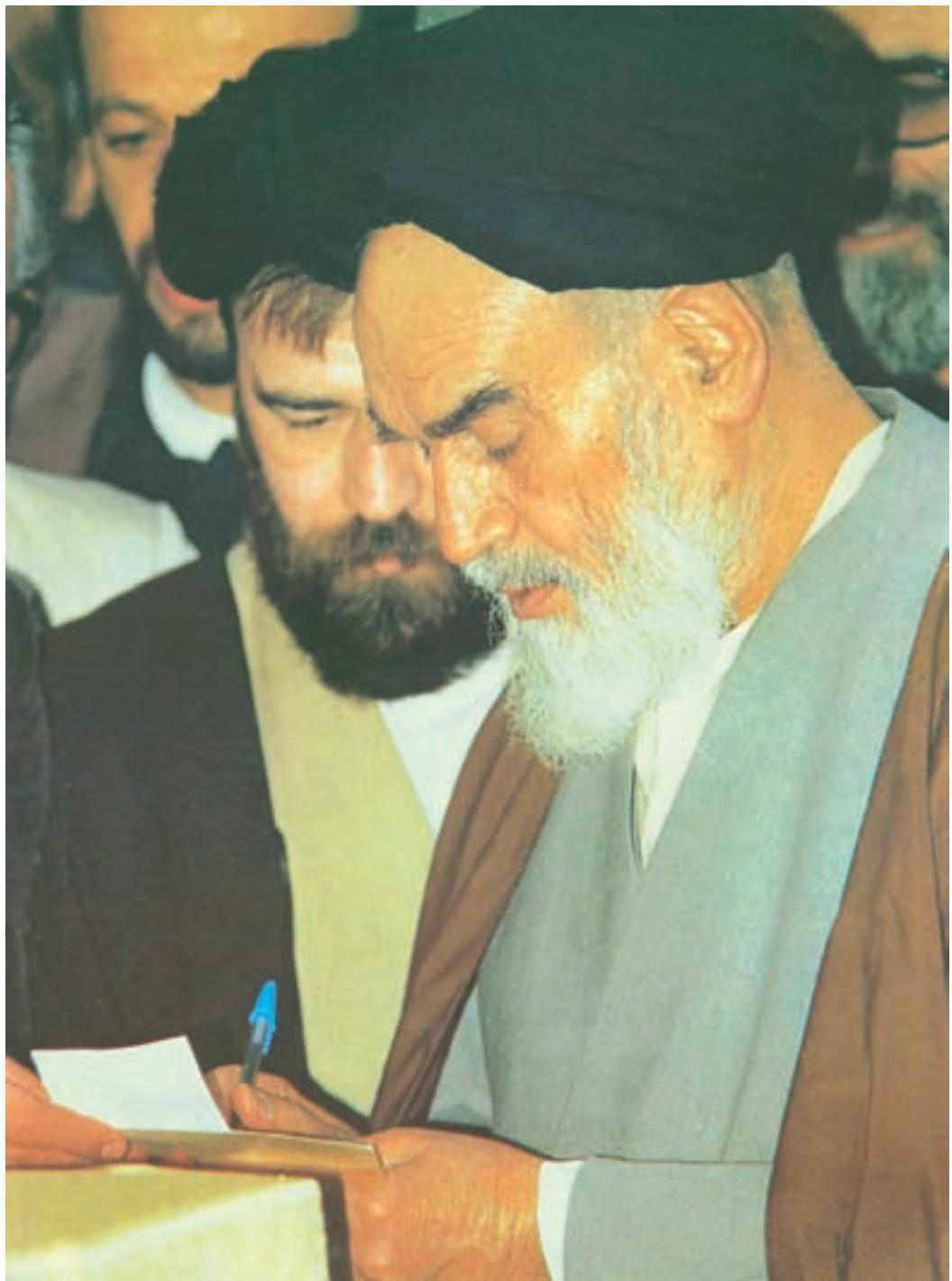
تلفن : ۰۴۹۸۵۱۶۱ - ۰۴۹۸۵۱۶۰ ، دورنگار : ۰۴۹۸۵۱۶۰ ، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ چهاردهم ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۴۴۲-۰۵-۰۴۴۲-۹۶۴ ISBN 964-05-0442-4

تا این روح تعاون و تعهد در جامعه برقرار است، کشور عزیز از آسیب دهر- إن شاء الله تعالى - مصون است.
امام خمینی

نمایه

فصل اول: شکل‌گیری زندگی اجتماعی

اهداف فصل

درس اول : شناخت محیط اجتماعی

درس دوم : شکل‌گیری گروه

درس سوم : هنجارها و ارزش‌های اجتماعی

درس چهارم : رابطه‌ی گروه‌ها با یکدیگر

درس پنجم : تأثیرات گروه بر فرد

درس ششم : آسیب‌های گروه

پرسش‌های فصل

مروری بر فصل

فصل دوم: نظام اجتماعی

اهداف فصل

درس اول : نقش اجتماعی

درس دوم : وابستگی متقابل نقش‌ها

درس سوم : نظام اجتماعی

درس چهارم : ارتباط نظام‌های اجتماعی با یکدیگر

درس پنجم : نظام اجتماعی و فرد

پرسش‌های فصل

مروری بر فصل

فصل سوم: نظام خانواده

۴۷	اهداف فصل
۴۷	درس اول : خانواده، یک نظام اجتماعی
۴۸	درس دوم : خانواده و نظام اجتماعی کل
۵۲	درس سوم : خانواده و فرد
۵۷	درس چهارم : آسیب‌های نظام خانواده (۱)
۶۱	درس پنجم : آسیب‌های نظام خانواده (۲)
۶۵	پرسش‌های فصل
۶۷	مروری بر فصل
۶۸	

فصل چهارم: نظام اقتصادی

۶۹	اهداف فصل
۶۹	درس اول : مفهوم نظام اقتصادی
۷۰	درس دوم : اجزای نظام اقتصادی
۷۳	درس سوم : رابطه‌ی نظام اقتصادی با عوامل و نظام‌های دیگر
۷۸	درس چهارم : نظام اقتصادی و نظام اجتماعی کل
۸۴	درس پنجم : نظام اقتصادی و فرد (۱)
۸۷	درس ششم : نظام اقتصادی و فرد (۲)
۹۰	درس هفتم : آسیب‌های نظام اقتصادی
۹۶	پرسش‌های فصل
۱۰۲	مروری بر فصل
۱۰۳	

فصل پنجم: نظام سیاسی

اهداف فصل

درس اول : مفهوم نظام سیاسی

درس دوم : انواع نظام سیاسی

درس سوم : نظام سیاسی ایران

درس چهارم : مشارکت سیاسی

درس پنجم : انتخابات

درس ششم : نظام سیاسی و نظام‌های اجتماعی دیگر

پرسش‌های فصل

مروری بر فصل

منابع

۱۰۵

۱۰۵

۱۰۶

۱۰۹

۱۱۴

۱۱۹

۱۲۲

۱۲۶

۱۳۱

۱۳۱

۱۳۳

سخنران محترم، صاحب تحریر و اذاعش آموزان عزیز دادگاهی آنان می توانند نظر اصلاح خود را در باره‌ی طایف

این کتاب از طریق نامه به شعبه تهران - صندوق پستی ۳۶۲ ۱۵۸۵۵ - گروه درسی مربوط دیپلم کار Email:

talif@talif.sch.ir ارسال نمایند.

و فکر اسراری و آرای کتاب بخوبی

دانش آموز عزیز

مطالعات اجتماعی یکی از دروس عمومی سال اول متوسطه است. دروس عمومی دروسی‌اند که آموختن آن‌ها برای ارتقای بینش علمی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی هر فارغ‌التحصیل دوره‌ی متوسطه ضرورت دارد؛ بنابراین، محتوای این کتاب طوری تهیه و سازماندهی شده است که صلاحیت‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی شما را تقویت می‌کند.

با توجه به این هدف کلی، شورای برنامه‌ریزی علوم اجتماعی دوره‌ی متوسطه، اهداف آموزشی و اصول و شیوه‌ی تأليف این کتاب را تدوین کرد و براساس آن، تأليف کتاب انجام گرفت. محورهای اساسی که مبنای تأليف این کتاب قرار گرفته است، عبارت‌اند از :

الف - رابطه‌ی فرد با گروه، خانواده، نظام‌های اقتصادی و سیاسی جامعه

ب - رابطه‌ی هریک از این نظام‌ها با نظام اجتماعی کل

پ - آثار و نتایج هریک از این نظام‌ها

ت - مسائل و مشکلات هریک از این نظام‌ها.

برای این که بهتر بتوانید به اهداف کتاب دست یابید، به موارد زیر توجه کنید.

* در ابتدای هر فصل، اهداف مورد انتظار بیان شده است. هنگام مطالعه‌ی هریک از فصول کتاب، قبل از هرچیز لازم است به این اهداف توجه کنید؛ زیرا آگاهی از اهداف، در شما نسبت به موضوع مورد بحث، انگیزه و علاقه ایجاد می‌کند و به مطالعه‌ی شما جهت می‌دهد.

* میان فصل‌ها و درس‌های مختلف کتاب ارتباط و انسجام وجود دارد؛ به عبارت دیگر، مطالب هر فصل یا درس، با تکیه بر فصل‌ها یا درس‌های پیش از آن تهیه شده است. برای فهم بهتر هر درس، لازم است درس یا درس‌های قبل از آن را به خوبی درک کرده باشید.

* در هر فصل، مجموعه‌ای از مفاهیم اساسی آموزش داده می‌شود. این مفاهیم، نکات اساسی فصل‌اند و بقیه‌ی مطالب و فعالیت‌ها برای یادگیری آن‌ها تنظیم شده‌اند. قسمت «مروری بر فصل» در پایان هریک از فصول دربرگیرنده‌ی این مفاهیم است. پس از مطالعه‌ی هر فصل، تأمل در قسمت «مروری بر فصل» می‌تواند به تعمیق یادگیری

در شما کمک کند. توجه داشته باشید که مطالب این قسمت، برای حفظ کردن و یادگیری طوطیوار نیست.

* برنامه‌ریزان و مؤلفان، در تهیه و سازماندهی محتوای این کتاب بر مشارکت شما در یادگیری مفاهیم اساسی و کسب توانایی برای به کارگیری آن‌ها بسیار تأکید داشته و آن را به مثابه یک اصل مورد توجه قرار داده‌اند؛ به همین منظور، در متن هر درس فعالیت‌های متنوعی در زمینه‌ی مفاهیم اساسی آن درس، طراحی شده است. این فعالیت‌ها نوعی فرصت یادگیری است که توجه لازم به آن‌ها موجب یادگیری عمیق‌تر مفاهیم می‌شود. انجام دادن اغلب این فعالیت‌ها، مشارکت فعال شما را در جریان بحث‌های کلاسی می‌طلبد. این نوع فعالیت‌ها، باید در کلاس، با مشارکت دانش‌آموزان و ناظرات و هدایت دبیر محترم در مسیر نیل به اهداف آموزشی کتاب انجام گیرد.

بخش دیگری از فعالیت‌های پیش‌بینی شده در کتاب، باید در خارج از کلاس به صورت فردی یا گروهی انجام پذیرد.

توجه داشته باشید که بخشی از نمره‌ی ارزش‌یابی این درس، به میزان مشارکت شما در بحث‌های گروهی و انجام این فعالیت‌ها اختصاص دارد.

* سازماندهی محتوا به گونه‌ای است که شما را به تفکر درباره‌ی مسائل و پدیده‌های اجتماعی و تحلیل آن‌ها وامی دارد. هدف این بوده است که شما بتوانید آموخته‌هایتان را در زندگی فردی و اجتماعی خود به کار گیرید. بدیهی است تکیه‌ی صرف بر محفوظات، شما را به این هدف نمی‌رساند.

* در پایان هر درس، چند پرسش نمونه مطرح شده است که پاسخ بعضی از آن‌ها عیناً در متن کتاب نیست؛ زیرا چنان که گفته شد، هدف این بوده است که شما مطالب را صرفاً حفظ کنید و در برابر پرسش‌ها، پاسخ‌های یکسانی داشته باشید بلکه منظور این بوده است که با درک مفاهیم اساسی، به تجزیه و تحلیل و ارزش‌یابی مسائل اجتماعی بپردازید.

«گروه علوم اجتماعی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی»